

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 3.2.2012
COM(2012) 33 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**Midtvejsevaluering af det flerårige program til beskyttelse af børn, der bruger internet
og andre kommunikationsteknologier**

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**Midtvejsevaluering af det flerårige program til beskyttelse af børn, der bruger internet
og andre kommunikationsteknologier**

1. INDLEDNING

Denne meddelelse vedrører midtvejsevalueringen af programmet for et sikrere internet, 2009-2013, i denne meddelelse benævnt "programmet". Technopolis-gruppen fik tildelt opgaven med at gennemføre evalueringen. Det vigtigste formål med evalueringen har været at vurdere programmet i forhold til relevans, virkning og effektivitet samt bredere gennemslagskraft og bæredygtighed baseret på spørgeskemaer, konsultation af de berørte parter og årlige rapporter.

De vigtigste formål med programmet er:

- at øge bevidstheden i befolkningen
- at stille et netværk af kontaktpunkter til rapportering af indhold og adfærd af ulovlig og skadevoldende karakter til rådighed for offentligheden, særligt med hensyn til materiale, der viser seksuelt misbrug af børn, "grooming" (at indlede venskab med et barn med seksuelle formål for øje) og cybermobning
- at fremme selvregulerende initiativer på området og inddrage børn i at skabe sikrere onlinerammer
- At etablere et videngrundlag for nye tendenser inden for brug af onlineteknologier og deres konsekvenser for børns liv

Sammenlignet med de tidligere programmer er omfanget af det nuværende program blevet udvidet til også at inddrage nye onlineteknologier og til at omfatte skadevoldende kontakt og adfærd (som "grooming" og cybermobning). Målet med programmet er at skabe et videngrundlag inden for dette område.

Hovedmekanismen i gennemførelsen af programmet er samfinansiering af projekter på grundlag af offentlige forslagsindkaldelser. Dette har resulteret i støtte til en bred vifte af projekter under de forskellige aktionslinjer, som er blevet suppleret af ikke-støttede aktiviteter, hvor det har været hensigtsmæssigt. Projekternes målsætning er at skabe sikrere onlinerammer for unge, og de ikke-støttede aktiviteter strækker sig fra understøttelse af Sikkert Internet-dag (Safer Internet Day) til organisering af Forummet for sikker internetbrug (Safer Internet Forum), fremme og understøttelse af selvregulering i branchen samt internationalt samarbejde med andre relevante organisationer.

Som en del af programmet medfinansieres Sikkert Internet-centre (Safer Internet Centres), som er en helt central del af **oplysningsarbejdet**¹. Centrene findes i alle EU-medlemsstater og i Island, Norge og Rusland. Alle centrene, bortset fra det portugisiske, driver hjælpetjenester, hvor forældre og børn kan få rådgivning om problemstillinger vedrørende børns brug af onlineteknologier. Centrene og hjælpetjenesterne er en del af INSAFE-netværket². I de fleste lande omfatter Sikkert Internet-centrene også hotlines. Deres vigtigste opgave er at modtage anmeldelser fra offentligheden om **ulovligt onlineindhold**. Når ulovligt indhold identificeres, videregiver hotlinen oplysningerne til de retshåndhavende myndigheder i landet og/eller internetudbyderen og beder om, at indholdet bliver fjernet, eller videregiver oplysningerne til International Association of Internet Hotlines-netværket (INHOPE), hvis indholdet hostes i et andet land. Hotlinene koordineres af INHOPE-sammenslutningen³. Det er en central målsætning i programmets arbejde **at opnå større viden** om unges brug af teknologi. Programmet understøtter flere forskellige forskningsprojekter inden for en række emner og fagområder. Udover at styrke forskningen inden for emner, der har med et sikrere internet at gøre, er udviklingen af viden via mange forskellige relevante projekter med til at styrke videngrundlaget for alle aktiviteter inden for programmet. De nuværende projekter til opbygning af viden omfatter:

- Projektet **EU Kids Online II** (valgt under det forrige program) har til formål at styrke videngrundlaget for børn og voksnes oplevelser og praksis med hensyn til risiko og sikkerhed i brugen af internettet og nye teknologier i Europa. Projektet er det første, der undersøger handlinger og adfærd inden for onlinesikkerhed for både børn og forældre på tværs af de fleste EU-medlemsstater. Projektet bygger på det forudgående EU Kids Online I-program, men antallet af deltagende lande er øget fra 21 til 25.
- Det europæiske **Online Grooming Project (POG)** (valgt under det forrige program) har til formål at undersøge strategier i udvælgelsen af ofre blandt dømte lovovertrædere inden for onlinegrooming. POG er det første europæiske forskningsprojekt, som studerer egenskaber og adfærd blandt lovovertrædere, der har brugt internettet til at gå efter mindreårige. Projektet er et samarbejde udført af seks partnere, der repræsenterer fire lande: Det Forenede Kongerige, Italien, Belgien og Norge. I arbejdet indgår en sonderende undersøgelse af onlinegroomeres sagsakter. Projektet vil fremlægge rapporter over forsknings- og politiklitteratur fra partnerlandene i projektet. Derudover indeholder projektet interviews med strategiske interessenter angående håndtering og forebyggelse af onlinegrooming.
- **Risk taking Online Behaviour - Empowerment through Research and Training (ROBERT)** har til formål at gøre onlineinteraktion sikker for børn og unge ved at lære af erfaringer med onlinemisbrugsprocesser og faktorer, der gør unge sårbare eller har en beskyttende effekt⁴. Gerningsmændenes strategier inden for grooming af børn undersøges også, samtidig med at der søges udviklet et mere indgående kendskab til misbrugs udvikling i onlinemiljøet. Børn og unge vil blive klædt bedre på til at beskytte sig selv online. Gruppen af børn, der anses for at være mest udsatte, vil kunne drage særligt stor fordel af muligheder for bedre at kunne beskytte sig selv.

¹ Sikkert Internet-centre:

http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/self_reg/phones/index_en.htm

² European Network of Awareness Centres

<http://www.saferinternet.org/web/guest/home;jsessionid=CFCEC3A1AE9934CF71917E6C207ABB2C>

³ International Association of Internet Hotlines INHOPE <http://www.inhope.org/gns/home.aspx>

⁴ Risktaking Online Behaviour - Empowerment through Research and Training
<http://www.childcentre.info/robert/about-the-project/>

Som en del af denne handlingsplan for bekæmpelse af ulovligt indhold medfinansierer programmet initiativer, der **understøtter lovindhævelsesinstanser** i kampen mod børnemisbrugsmateriale, herunder:

- **FIVES-projektet - Forensic Image and Video Examination Support** blev valgt under det forrige program og løb fra 1.2.2009 til 31.1.2011. Målet med projektet var at udvikle nye skræddersyede ikt-værktøjer til undersøgelse af billeder og videoer med seksuelt misbrug af børn for derved at forbedre politiets muligheder for at håndtere store mængder beslaglagt udstyr.
- **INTERPOL's International Child Sexual Exploitation Image Database (ICSEDB)** er et projekt, som har til formål at øge antallet af børn, der identificeres og reddes fra misbrug. Her er et centralt værktøj en sofistikeret billedsammenligningssoftware, som kan etablere forbindelser mellem ofre og steder. Den giver autoriserede brugere i INTERPOL-medlemslandene direkte adgang til databasen i realtid. Målet er med tiden at give yderligere 30 lande adgang til dette system.

For at sikre, at **civilsamfundet involveres**, har Sikkert Internet-centrene etableret nationale ungdomspaneler, som de konsulterer regelmæssigt. I Oktober 2010 samlede INSAFE European Youth Panel (Insafes europæiske ungdomspanel) for anden gang unge fra 30 europæiske lande. Deres diskussioner, meninger og forslag om onlinesikkerhed blev anvendt i en bredere debat under Forummet for sikker internetbrug i 2010. En anden måde at involvere civilsamfundet på er netværket European NGO Alliance for Child Safety Online II (eNACSO). Det finansieres indtil 31.12.2012 og består af europæiske børnerettighedsorganisationer, der er engagerede i børns onlinesikkerhed. Netværket fremfører og promoverer sine fælles strategier og anbefalinger til ændringer for nationale, europæiske og internationale beslutningstagere og andre relevante interessenter.

Programmet har også til formål at gøre det nemmere at bruge **filtreringssoftware, indholdsmærkning og indholdstjenester**. I en benchmarking-undersøgelse – SIP-Bench-undersøgelsen – som løber fra 2010 til 2012, stilles en rangliste til rådighed for europæiske forældre. Herfra kan de vælge de værktøjer til sikring af deres børn, de har behov for. De første resultater forelå i december 2010. Den første SIP-Bench-undersøgelse (2006-2008) viste, at værktøjerne samlet set var blevet forbedret og nemmere at installere over denne treårs periode.

Internettet og mobileteknologier udvikler sig meget hurtigt, og **selvregulering i branchen** er vigtig for at kunne reagere hurtigt ved nye udviklinger inden for børns brug og risiko. Programmet understøtter to selvreguleringsinitiativer taget af branchen på europæisk niveau. En aftale om en europæisk ramme for sikrere brug af mobiltelefoner blandt yngre teenagere og børn blev indgået af førende mobilselskaber og indholdsudbydere i 2007. I 2009 underskrev de store aktive sociale netværk i Europa EU's principper for sikrere sociale netværk (Safer Social Networking Principles for the EU).

Programmet støtter **events og kampagner** som f.eks. Sikkert Internet-dag og Forummet for sikker internetbrug.

2. EVALUERINGENS FORMÅL

Evalueringen dækker den første del af programmet for et sikrere internet 2009-2013, og hovedfokus er derfor på at evaluere, hvordan programmet udvikler sig, men evalueringen vil også blive brugt i anbefalinger til opfølgende initiativer.

En evaluering af programmet på nuværende tidspunkt, dvs. som midtvejsevaluering, analyserer programmets relevans med hensyn til design, effektivitet og virkning. Derudover giver den en indikation af programmets bæredygtighed og gennemslagskraft med særlig vægt på dets sammenhæng. Til vurdering af programmets **relevans** har evalueringen set på følgende spørgsmål:

- Har de problemer, som programmet for et sikrere internet søger at løse, udviklet sig?
- Har omstændigheder, teknologi, sociale eller økonomiske faktorer ændret sig siden programmets påbegyndelse?
- Er de centrale aktiviteter og målområderne de mest relevante, og er de stadig relevante for at nå programmets overordnede mål? Er de aktuelle mål stadig relevante fremover?
- I hvilket omfang er målene relevante for internetbrugere, forældre, lærere, børn og branchen? Er der opnået en merværdi for målgrupperne?

Programmets **effektivitet** blev evalueret ud fra følgende spørgsmål:

- Har implementeringen af programmet været tilfredsstillende? Er procedurerne enkle nok?
- Var udførelsen af programmets aktiviteter effektiv og omkostningseffektiv?
- Var finansieringsniveauet og andre tilgængelige ressourcer tilstrækkelige?

Programmets **virkning** blev vurderet ud fra følgende spørgsmål:

- Hvordan har resultaterne af programmet bidraget til en bedre beskyttelse af børn på internettet og i det bredere digitale miljø?
- Har Programmet gjort en forskel? Har det tilskyndet deltagerne til aktiviteter, der ikke ville være blevet udført uden programmet?
- Ville andre aktiviteter være mere effektive til at opnå resultater? Hvad er de største forhindringer og muligheder i forhold til at øge programmets effektivitet?

Programmets **gennemslagskraft og bæredygtighed** blev vurderet ud fra følgende spørgsmål:

- Kan der drages nogen konklusioner på grundlag af denne vurdering, som kan bruges i planlægning og implementering af opfølgende programmer?
- I hvilket omfang har programmet suppleret andre EU-programmer og -initiativer med henblik på at undgå overlappning og opnå størst mulig gennemslagskraft?
- Har aktiviteterne vist tegn på at have varig gennemslagskraft?

- I hvilket omfang ville af programmet afledte positive forandringer være sket uden EU's intervention?

Evalueringens metode

Evalueringsarbejdet er blevet inddelt i tre overlappende faser: indledningsfasen, indsamlings-/analysefasen og midtvejsevaluering-/afslutningsrapportfasen. Den vigtigste dataindsamlingsmetode bestod af to onlineundersøgelser: en projektdeltagerundersøgelse og en bredere interessentundersøgelse. Spørgsmålene i disse undersøgelser afspejlede evalueringens vigtigste spørgsmål. Undersøgelserne blev suppleret af konsultationer angående et bredere udvalg af emner med 25 interessenter, der repræsenterer projektdeltagere, branchen, politiske beslutningstagere, andre generaldirektorater og NGO'er.

3. RESULTATERNE AF EVALUERINGEN

Resultaterne af evalueringen er positive. De viser, at **programmet har udviklet sig, så det følger med de teknologiske og sociologiske faktorer**, der gør sig gældende for internetsikkerhed for mindreårige. Programmet tilpasser sig nemt skiftende behov i det eksterne miljø, som man kan se i den aktuelle vægtning af sociale medier og cybermobning. For at sikre inddragelsen af nye emner er det imidlertid vigtigt, at programmet fortsætter med undersøge nye emner og har en langsigtet strategisk vision.

Evalueringens resultatet viser derudover, at **programmet har indflydelse** på andre nationale og internationale aktiviteter: litteratur, forskning og resultater fra programmet har stor udbredelse og citeres i vide kredse. Anbefalingerne fra det forrige programs evalueringer er samtidig blevet indarbejdet i programmet over en bred front.

Programmet blev administreret effektivt. Der er god kommunikation mellem de beslægtede EU-programmer på beslutningstagniveau. Ifølge evalueringen har programmet også virkning. Programmets resultater med hensyn til eksistensen af hotlines, hjælpetjenester og oplysningscentre i de fleste medlemsstater fremhæves i evalueringen. Evalueringen konkluderer, at **programmets nuværende fokus og struktur er passende** og ikke kræver større ændringer i den næste periode. Understøttelsen og finansieringen fra programmet er helt afgørende for projekternes eksistens, især i betragtning af de nuværende økonomiske begrænsninger.

Det overordnede billede af programmet er meget positivt. Der er dog plads til forbedring inden for nogle områder ifølge evalueringen. Ifølge nogle interessenter skal der stadig gøres mere for at sikre direkte involvering af børn. Projekterne har behov for længere finansieringsperioder for bedre at kunne sikre kontinuitet og tid til at reflektere. Der er behov for, at programmet holder sig opdateret med de teknologiske fremskridt – gennem markedsanalyser, projekter til opbygning af viden og generel videndeling. Programmet skal også være i stand til at følge udviklingen i de enkelte landes lovgivning. Risikoen for budgetnedskæringer og deraf følgende ændring af prioriteringer i de enkelte lande medfører et behov for at sikre sammenhængen mellem henholdsvis nationale og regionale prioriteringer og europæiske prioriteringer for at maksimere gennemslagskraften i fremtiden.

4. EVALUERINGSRAPPORTENS ANBEFALINGER

For at kunne øge fremtidige initiativers gennemslagskraft yderligere er en række anbefalinger blevet indkredset i midtvejsevalueringen.

Ifølge anbefalingerne for **relevans** bør Sikkert Internet-programmet fortsætte sit arbejde med at sikre, at det undersøger og finansierer de mest relevante aktiviteter til beskyttelse af mindreårige på internettet. Programmet bør ikke udvide sine målsætninger, men bibeholde de nuværende. Det anbefales, at der fastholdes en langsigtet strategisk vision for programmet og dets problemstillinger. Videngrundlaget kan forbedres ved at skabe forbindelser til centrale aktører i branchen, internationale organisationer, indholdsudbydere og teknologiproducenter. Mange forbindelser fra eksisterende interessenter kan udnyttes bedre. Forbedring af børns deltagelse og involvering i programmet skal overvejes, herunder metoder, aktiviteter, rammer osv.

Programmets **effektivitet** kan forbedres gennem længere finansieringsperioder for projekterne og færre restriktioner for den interne tildeling af midler. Derudover bør det desuden overvejes at gennemføre programmet i fællesskab med Kommissionens andre projekter. Netværkene af hotlines, hjælpetjenester og oplysningscentre skal koordineres yderligere gennem fælles events og arbejdsgrupper. Samarbejdet mellem INHOPE og INSAFE skal fremmes yderligere. INTERPOL er meget positiv over for yderligere samarbejde med Sikkert Internet-projekter.

Med hensyn til **virkning** vil det være tilrådeligt at styrke oplysningen om Sikkert Internet-programmets arbejde for at imødegå potentielle reduktioner i national eller regional støtte. Programmet skal også se på tiltag til at øge virksomhedernes vedvarende engagement og styrke debatten om juridiske emner i forbindelse med beskyttelsen af mindreårige. I forhold til internationalt netværkssamarbejde anbefales det, at udvidelseslandene og Rusland/Sydøsteuropa både involveres i at bidrage til dokumentationen og modtager viden/bedste praksis fra erfarne interessenter. Programmet bør sikre, at videngrundlaget forbedres gennem forskningsbidrag, der tager udgangspunkt i den voksende mængde informationer, der allerede er offentliggjort. Projekternes årsrapporter skal forbedres med hensyn til resultater og gennemslagskraft. Programmet skal også sikre, at den fremkomne viden kommer til at spille en større rolle i skolerne og deres læseplaner.

Evalueringsrapporten foreslår nogle initiativer til forbedring af programmets **gennemslagskraft og bæredygtighed**. For det første vil det være hensigtsmæssigt at etablere to typer fora: et til at diskutere teknologiske problemstillinger med hensyn til programmet og dets mål samt et andet til at diskutere relevante lovgivningsmæssige problemstillinger, der opstår i individuelle lande. For det andet foreslås, at indikatorerne til måling af oplysende aktiviteter gennemslagskraft videreudvikles. Programmet bør også forbedre mulighederne for, at projekter finansieret af Kommissionens forskellige programmer kan udveksle viden og diskutere fælles problemstillinger.

5. KOMMISSIONENS BEMÆRKNINGER OG KONKLUSIONER

Midtvejsevalueringen bekræfter, at aktiviteterne og initiativerne i Sikkert Internet-programmet er en succes ifølge evalueringens indikatorer. Det er særligt positivt, at det er lykkedes programmet at udvikle sig i overensstemmelse med områdets hurtigt skiftende karakter og inkludere både teknologiske og sociologiske faktorer.

Kommissionen noterer sig samtlige resultater og vil tage hensyn til anbefalingerne i programmets nuværende og fremtidige aktiviteter og strategier.

Kommissionen opfordrer derfor Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget til at:

- (1) notere sig, at gennemførelsen af programmet har været en succes halvvejs gennem perioden
- (2) hjælpe Kommissionen i dens arbejde med at øge synligheden, stimulere fortsat dialog og understøtte samlingen af aktører og interessenter inden for området Sikker Internet.